

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 16 czerwca 2021 r.

w sprawie upamiętnienia 45. rocznicy wydarzeń Czerwca '76

Wydarzenia 25 czerwca 1976 r. to kolejny heroiczny zryw Polaków przeciwko komunistycznej władzy, będący reakcją na wygłoszoną w Sejmie PRL w dniu 24 czerwca 1976 r. przez premiera Piotra Jaroszewicza zapowiedź wprowadzenia drastycznych podwyżek cen żywności.

Protesty objęły wówczas ponad 90 zakładów pracy na terenie 24 województw. Wzięło w nich udział niemal 80 tys. osób. Rozpoczęto strajki. Najważniejsze wydarzenia Czerwca '76 miały miejsce w Radomiu, Ursusie i Płocku. Doszło tam do pochodów i demonstracji ulicznych.

W Radomiu, gdzie odbyła się największa akcja protestacyjna Czerwca '76, strajk rozpoczęli robotnicy Zakładów Metalowych, którzy wyszli na ulicę i ruszyli pod gmach KW PZPR. Do strajku przyłączyły się załogi 33 przedsiębiorstw, łącznie ok. 20 tys. osób. Do stłumienia protestów władze komunistyczne skierowały ok. 1,5 tys. funkcjonariuszy milicji i kompanie ZOMO. Doszło do walk ulicznych z demonstrantami.

W trakcie tych walk 25 czerwca 1976 r. zginęły 2 osoby: Jan Łabęcki i Tadeusz Ząbecki, a w wyniku pobicia przez policjantów – Jan Brożyna, który zmarł 30 czerwca 1976 r. Za ofiarę tych wydarzeń uznać też należy Sługę Bożego Kościoła Katolickiego ks. Romana Kotlarza, który w dniu tych wydarzeń błogosławił robotników znakiem krzyża. Jego prześladowania po tych wydarzeniach się nasiliły, a okoliczności śmierci nie zostały wyjaśnione.

Przeprowadzono masowe aresztowania zarówno demonstrantów, jak i przygodnych osób, którym zarzucano uczestnictwo w niszczeniu mienia. Uczestników demonstracji poddawano represjom. Zatrzymanych brutalnie bito, przeprowadzając przez tzw. ścieżki zdrowia. Represje w stosunku do demonstrantów nie ustawały.

W Radomiu w trybie przyspieszonym postawiono przed sądem 51 osób. Na kary więzienia skazano 42 osoby. W procesie ursuskim 7 osób skazano na kary pozbawienia

wolności, a w Płocku spośród sądzonych 34 osób na tę karę skazano 18. W ich obronie występowała grupa odważnych adwokatów.

W ramach dalszych szykan zwalniano ludzi z pracy, wręczając im tzw. wilcze bilety.

W wyniku robotniczych protestów ówczesne władze komunistyczne, w obawie przed powtórzeniem scenariusza z grudnia 1970 r., jeszcze 25 czerwca 1976 r. zdecydowały o wstrzymaniu podwyżki.

Niestety nie osądzono osób odpowiedzialnych za ofiary Czerwca '76.

Protesty czerwcowe po raz kolejny dały jasny sygnał, że ówczesny system polityczny w Polsce się nie sprawdza. Były one przykładem społecznego heroizmu i zapowiadały nadchodzące zmiany. Powstała zinstytucjonalizowana opozycja demokratyczna w postaci Komitetu Obrony Robotników, Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela i innych organizacji. Urzeczywistniły się one także w powstaniu ruchu społecznego „Solidarność”, którego działania na stałe zmieniły Polskę.

Dziś pamięć o tamtych wydarzeniach, to nasza powinność.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o szczególnym ich znaczeniu dla dalszych dziejów Polski, w 45. rocznicę wydarzeń Czerwca '76 oddaje hołd wszystkim demonstrantom i ofiarom represji.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI